Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle
Suvi Uski, VTT, toimitusjohtaja Someturva
18.3.2025

Tulevaisuusvaliokunnalle

Olen tehnyt töitä somen parissa yli 15 vuotta. Sosiaalisen median tutkijana ja sosiaalipsykologina olen omalta osaltani päässyt kehittämään teknologioita ja oppimaan alustojen teknisiä rakenteita ja ominaisuuksia erityisesti ihmisen käyttäytymisen kannalta. Viimeiset kahdeksan vuotta olen johtanut perustamaani Someturvaa, jonka suojan piirissä on merkittävä osa Suomen koululaisista. Someturva operoi valtakunnallista verkkohäirinnän ensiapuyksikköä, jonka avulla olemme reaaliaikaisesti tietoisia somen tapahtumista ja erityisesti suomalaisiin verkossa kohdistuvista rikoksista. Lisäksi Someturva on EU:n digipalveluasetuksen mukainen luotettu ilmoittaja (Trusted Flagger), jolla on viranomaisen myöntämä erityisasema ilmoittaa alustoille laittomasta sisällöstä.

Työssäni kohtaan päivittäin kasvatusalan ammattilaisia, huoltajia, päättäjiä, teknologian kehittäjiä ja tutkijoita. Viime syksynä julkaistiin somen tuomia haasteita avaava tietokirjani *Mitä some tekee meille?*, jota suosittelen teille lukemistoon kokonaiskuvan ymmärtämiseksi. Viimeisten viikkojen aikana tapahtuneet muutokset Yhdysvaltojen johdossa ovat omiaan lisäämään tietoisuutta ja läpinäkyvyyttä somen vallasta ja vaikutuksista niin suurvaltapolitiikkaan kuin yksittäisten ihmisten ajatteluun.

Some on osa arkea ja samoin sen vaikutukset

Some on tullut osaksi yhä laajempien väestönosien arkea monin eri tavoin. Älylaitteiden yleistyessä ja verkkoyhteyksien laadun parantuessa yhä nuoremmat ihmiset ovat päässeet osaksi älylaitteiden kautta avautuvia maailmoja. Eri-ikäiset ihmiset viettävät aikaansa eri somealustoilla ja hyödyntävät somen mukanaan tuomia mahdollisuuksia myös hyvin eri tavoin.

Koska somen osuus eri ihmisten arjessa on jatkuvasti kasvanut viimeisen 15 vuoden aikana on myös ne vaikutukset, joita some mukaan tuo kasvaneet merkittävästi. Somen historia ylettyy yli 15 vuoden taakse ja sen kehitystä kuvaa ennätyslukemiin kasvaneet käyttäjämäärät. Uusimmalla somejättien tulokkaalla Tiktokillakin on lähes kaksi miljardia käyttäjää[1]. Facebookilla, joka on erityisesti keski-ikäisen ja varttuneemman väen suosiossa, on käyttäjiä maailmanlaajuisesti kolme miljardia[2].

Somen vaikutuksia arvioitaessa on tärkeä ymmärtää, että teknologian kentällä tapahtuu monenlaista liikehdintää koko ajan. Teknologian kehitys ottaa askelia myös arvaamattomiin suuntiin. Suunnista päättävät ensisijaisesti somealustojen omistajatahot. Entisen Twitterin

[1] Statista 29.1.2025 https://www.statista.com/topics/6077/tiktok/#topicOverview
[2] Statista 10.6.2024
https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/

nykyisen X:n omistaja on Elon Musk, Instagramin ja Facebookin omistaja on yhdysvaltalainen listattu yhtiö Meta Platforms. Koska somejätit toimivat varsin kaupallisella ja kilpaillulla markkinalla on näiden ensisijainen tavoite lisätä voittoaan ja sekundaarinen tavoite pitää huolta käyttäjiensä terveydestä ja turvallisuudesta.

Somen muutos: Uusi some vs. vanha some

Somen suurimmat ongelmat eivät ole pysyneet samanlaisina vaan ovat muuttuneet vuosien varrella, ja tämä on ehkä olennaisin seikka somen vaikutuksia arvioitaessa. Kirjassani *Mitä some tekee meille?*[3] avaan sitä kuinka tärkeää on tehdä ero vanhan somen ja uuden somen välille.

Vanha some kuvaa sitä somea, joka vuonna 2007 alkoi leviämään globaalisti. Vanhaan someen liittyi vahvasti positiivinen vaikutus: ajatus siitä, että some tuo sosiaaliseen elämäämme hyviä asioita ja edistää niin tiedonsaantia ja yhteisöllisyyttä kuin yleistä hyvinvointia. Nyt kuitenkin viimeisen kolmen vuoden aikana erityisesti nuorten käyttämien somealustojen (kuten Tiktok) toiminnallisuuksiin on ilmestynyt teknisiä toiminnallisuuksia, jotka tekevät käytännössä katsoen mahdottomaksi nauttia vain somen hyvää tuottavista puolista. Tämän uuden somen käytössä ovat niin sanotut epäeettiset algoritmit, jotka eivät pelaa somesta aiemmin tutuilla länsimaisen kulttuurin pelisäännöillä vaan käyttävät säälimättömästi hyödykseen ihmisen psykologian “heikkoja kohtia.”

Käytännössä uuden ja vanhan somen ero kiteytyy somen koukuttavuuteen. Siinä missä vanhan somen puolella olevat varttuneemmat aikuiset käyttävät somessa noin 800 tuntia vuodessa (keskimäärin 2 tuntia ja 23 minuuttia päivässä), uuden somen piirissä olevilla nuorilla tämä luku on noin 1800 tuntia vuodessa (keskimäärin 5 tuntia päivässä)[4,5]. Vaikka somesta olisi saatavilla hyviä puolia, liiallinen käyttö, joka vie aikaa muulta elämältä, luo reilusti negatiivisen nettovaikutuksen. Esimerkkinä tästä 1800 tunnin vuosikäyttömäärästä ihmisen arjessa on se, että saman verran kun nuorella kuluu päivittäin somessa, käyttää virkamies saman määrän tunteja vuosityöaikaansa. Näin ollen nuoren kohdalla koulupäivän ja harrastusten lisäksi hän tekee vielä täyden “työpäivän” somessa viettäen. Tärkeää on huomata, että nuoret eivät ole somessa huvikseen näin pitkää aikaa, vaan siksi, että uuden somen epäeettiset algoritmit koukuttavat kenet tahansa tehokkaasti[6].

[3] Uski, Suvi. 2024. Mitä some tekee meille? Tammi.
[4] Gallup, 13.10.2023 https://news.gallup.com/poll/512576/teens-spend%20-average-hours-social-media-per-day.aspx
[5] Kosola, S., Mörö, S., Holopainen, E. Smartphone use and well-being of adolescent girls: a population-based study. Archives of Disease in Childhood 2024;109:576-581.
[6] Koukuttavuuden mekanismista ja somealustoille kertyneestä käyttäytymisdatasta tarkemmin kirjassa *Mitä some tekee meille?*

Uuden somen sisällöt ovat kirjaimellisesti järkyttäviä

Vanha some on ollut perinteisesti oiva kanava nähdä eri maailman kolkkiin ja erilaisten ihmisten elämiin. Nyt kuitenkin viimeisen kymmenen vuoden aikana somen syötteitä eli sisältövirtoja ovat alkaneet ohjaaman algoritmit, jotka valikoivat tarkkaan mitä kullekin käyttäjälle näytetään. Tämä on johtanut siihen, että käyttäjien itse huomaamatta he ovat altistuneet hyvin siiloutuneille syötteille. Syötteiden valikoinnin tarkoituksena on ollut vaikuttaa siihen, että käyttäjä viettäisi mahdollisimman pitkän ajan somealustalla.

Pitääkseen käyttäjän koukussa somen algoritmit keräävät tietoa siitä, miten käyttäjä käyttää älylaitettaan sisällön kanssa: mitä käyttäjä jää katsomaan ja kuinka pitkäksi aikaa, miten käyttäjän sormet tai jopa silmät liikkuvat ruudulla jne. Näiden tietojen perusteella algoritmi pystyy ennustamaan minkä sisällön parissa käyttäjä saadaan viettämään mahdollisimman pitkä aika alustalla. Se että ihmiset kuvittelevat toisten näkevän samoja sisältöjä kuin mitä he itse näkevät on yksi sosiaalipsykologinen haaste, mikä vaikuttaa siihen esimerkiksi miten ihmiset tulkitsevat poliittisia tai yhteiskunnallisia asioita.

Tällä hetkellä tilanne algoritmien valitseman sisällön kanssa on hälyttävä etenkin uuden somen mekanismeja hyödyntävillä somealustoilla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että alusta pitää käyttäjiä koukussa esittäen käyttäjille sisältövirtoja, jotka saavat käyttäjät jäämään alustalle. Tämä näkyy erityisesti haitallisina sisältöinä ja sisältöinä jotka kannustavat mm. itsetuhoisuuteen, epäasialliseen käyttäytymiseen tai rikolliseen toimintaan. Lisäksi sisältövirtojen joukossa on mm. terroristien kuvaamia videoita, joilla pyritään saamaan länsimaiden huomio heidän agendoilleen.

Disinformaation ja haitallisen sisällön leviäminen

Algoritmisen vaikuttamisen myötä disinformaation virtaa on mahdoton hallita. Tiktokilla ja muilla somealustoilla on kyky vakuuttaa käyttäjä tietyistä väittämistä kuten esimerkiksi tällä hetkellä pinnalla olevasta trendistä, jonka mukaan jokaisen nuoren kasvavan miehen tulisi syödä päivittäin kreatiini-ravintolisää. Algoritmien avulla alusta voi vakuuttaa kymmeniä tai jopa satoja sisältöjä esittämällä käyttäjän siitä, että kreatiini-ravintolisä on turvallista ja välttämätöntä nuoren kehitykselle. Koska vakuuttamisen metodi on somealustoilla niin pitkälle kehitetty, on käyttäjälle mahdotonta esittää enää kreatiinin terveellisyyttä kyseenalaistavia kantoja. Tämä tekee disinformaatiolle altistumisesta erittäin hankalan ilmiön. Erityisesti uuden somen myötä käyttäjien disinformaatiolle altistumisen määrä voi nousta niin korkeaksi (tuntikausia päivässä), mikä tekee vaikeaksi orientoida käyttäjää enää muunlaiselle tiedolle tai ajattelulle.

Disinformaatio ei ole vain “niiden joidenkin muiden” levittämää virheellistä tietoa vaan algoritmit tavallaan palkitsevat disinformaation levittämisestä: ne suosivat yksinkertaistettuja

totuuksia, jotka ovat erityisen huomiota herättäviä tai polarisoituja. Tämä muodostaa somenkäyttäjille ajattelumallin heidän omaa sisällöntuotantoaan varten: jotta sisältö voisi saavuttaa suosiota, sen täytyy olla muotoiltu algoritmien suosimaan muotoon.

Oman lisänsä verkon disinformaatio-ongelmaan on tuonut Yhdysvaltain presidentti Donald Trump, joka on saanut paljon huomiota liittyen levittämäänsä väärään tai hyvin epätarkkaan tietoon. Maailman kenties seuratuimman maan johdon näyttämä esimerkki on tehnyt mahdottomaksi odottaaa muunlaista käytöstä muilta verkon käyttäjiltä. Yhtäältä voisi tulkita, että Trumpin disinformaation levittämisen tyyli on kehitetty nimenomaan somen algoritmien hyödyntämiseksi. Räväkillä ja asiattomilla kommenteilla saa algoritmeilta enemmän levitystä omille sisällöilleen ja näin on helpompi löytää kannattajia omalle agendalleen. Tilannetta entisestään kärjistäen Meta Platforms ilmoitti tammikuussa vähentävänsä alustojensa (Facebook, Instagram ja WhatsApp) sisällön moderointia ja sallivansa aiemmin suitsimiaan sisältökategorioita[7]. Tämän linjamuutoksen seuraukset ovat arvaamattomia ja EU:ssakin ajetun suunnan vastakohtia. Meta Platformsin päätöstä vähentää sisältöjen moderaatiota voidaan pitää erittäin kyseenalaisena kehityssuuntana, joka tulee ottaa vakavana uhkana EU:ssa: jos Meta Platform antaa julkisuuteen tällaisia signaaleja, se tarkoittaa sitä, että lisää EU:n näkökulmasta kyseenalaisia toimenpiteitä on todennäköisesti luvassa.

Disinformaation ja muun haitallisen sisällön sekä uuden somen algoritmien myötä niin perheet kuin Suomen koulut kamppailevat uudenlaisten ongelmien kanssa. Kouluissa näkyvä naispuolisiin oppijoihin ja opetushenkilöstöön kohdistuva lisääntynyt väkivalta löytää juurisyynsä somessa toimivan Andrew Taten menestysopeista, joiden mukaan mies voi menestyä ainoastaan alistamalla naisia. Andrew Tate on komeana ja varakkaana pidetty somevaikuttaja, joka on ollut syytettynä ja vankilassa ihmiskaupasta ja raiskauksista, mutta joka samaan aikaan on hiljattain nauttinut presidentti Trumpin suosiosta illastaessaan Trumpin asunnolla Mar-a-Lagossa[8]. Omassa työssäni koulujen johdon kanssa olen saanut monesti näyttää rehtoreille syy–seuraus -yhteyksiä materiaaliin, jolle nuoret miehet ovat altistuneet tuntikausia kestävillä päivittäisillä uuden somen selailuhetkillä. Videoilla Andrew Tate kehottaa alistamaan ja jopa raiskaamaan naisia ja pitää tätä edellytyksenä sille, että mies voi tulla menestyneeksi.

Andrew Taten opit näkyvät kriisinä niin brittiläisissä kouluissa[9,10] kuin muuallakin länsimaissa. Kokemukseni mukaan sisällölle altistumisen ongelmaan on vaikea puuttua, jos koulujen henkilöstö ei ole ollenkaan tietoinen siitä, mistä nuorten miesten väkivaltainen käyttäytyminen voi johtua. Muun muassa eräs suomalainen Andrew Taten oppeja julistava somevaikuttaja kertoo Tiktok-videollaan: *“Kyllähän se niin on, että jos puhutaan raiskaamisesta, niin nainen on sen ihan itselleen ansainnut.”* Video on kaikin puolin absurdi, mutta koska tämä suomalainen vaikuttaja on saanut Tikokissa paljon näkyvyyttä, tietävät hänet merkittävä osa Suomen koululaisista – myös alakouluissa. Omasta näkökulmastani

[7] Metan tiedote 7.1.2025 https://about.fb.com/news/2025/01/meta-more-speech-fewer-mistakes/
[8] The Guardian 27.2.2025 https://www.theguardian.com/news/2025/feb/27/andrew-tate-tristan-romania-us
[9] The BBC 18.10.2024 https://www.bbc.com/news/articles/c625yleq8w7o
[10] The BBC 11.1.2023 https://www.bbc.com/news/education-64234568

painotan, että Andrew Taten kaltaisten hahmojen vaikutuspiiri ei koske vain pientä osaa nuorista vaan se on levinnyt erittäin laajalle. Tämän tyyppiselle sisällölle altistuminen uuden somen algoritmien piirissä muuttaa somea käyttävän ajattelua ja käyttäytymistä sekä arvomaailmaa.

Perheiden osalta nuorten miesten naisia alistava käyttäytyminen irtoaa kontekstistaan ja huoltajien on vaikea hahmottaa nuoren ihmisen ajatuksen liikkeitä tai syitä radikalisoituneelle käyttäytymiselle. Huoltajille Andrew Tatesta puhuttaessa, monella tapahtuu iso oivallus, siitä että oman lapsen käyttäytyminen voi hyvinkin johtua somessa ihailtujen hahmojen vaikutuksesta. Taten ajatukselle altistuneet nuoret ihmiset tarvitsevat aikuisten tukea arvomaailmansa tasapainottamisessa: muistuttamista siitä, että naisia niin kuin muitakin ihmisiä tulee kohdella kunnioittavasti.[11]

Nuoriin naisiin kohdistuva haitallisen sisällön trendi, jota uuden somen algoritmit eskaloivat, ovat syömishäiriökäyttäytymiseen yllyttävät sisällöt, jotka heikentävät nuorten naisten psykologista hyvinvointia. Uuden somen myötä tämän tyyppisille sisällöille altistumisen määrä on niin runsasta, että se vaikuttaa tyttöjen psykologiseen hyvinvointiin[12]. Ylen artikkeli 13-vuotiaasta Ellasta, joka luotiin tekaistuksi hahmoksi selaamaan Tiktokin sisältövirtaa, kuvaa karulla tavalla syömishäiriöön kannustavann sisällön hyvin rajua ja odottamatonta luonnetta. Jo muutaman selailukerran lopputuloksena Ella on nähnyt erittäin haitallisia sisältöjä, jotka kannustavat itseä vahingoittavaan käyttäytymiseen.

Suomalaisen kouluterveyskyselyn[13] mukaan nuoret voivat psyykkisesti huonosti. Ahdistuneisuus, masentuneisuus, syömishäiriöt sekä itsen vahingoittamiseen liittyvät ajatukset ovat lisääntyneet. Tässä yhteydessä on syytä mainita myös, että tuore suomalaisia lukiolaistyttöjä ja heidän älylaitteiden käyttöä tarkastellut tutkimus kertoo, että tutkimukseen osallistuneista lukiolaisista 37% kärsi ahdistuneisuushäiriön tunnusmerkistön täyttävistä oireista[14], mitä voidaan pitää varsin korkeana lukuna.

Verkossa lapsiin kohdistuva rikollisuus

Kuvaan kirjassani Mitä some tekee meille? sitä kuinka lapsiin kohdistuu historiallisesti ennätysmäärä rikollisuutta. Somen kautta jo hyvin pienet koululaiset altistuvat seksuaalirikollisuudelle ja muille verkon kautta heihin ulottuville rikoksille kuten kunnianloukkauksille, yksityiselämää loukkaaville tiedon levittämisille, kiristyksille ja

[11] Yle MOT 17.3.2025 https://areena.yle.fi/1-72470161
[12] Office of the Surgeon General (OSG). (2023). Social Media and Youth Mental Health: The U.S. Surgeon General's Advisory. US Department of Health and Human Services.
[13] 23 https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset
[14] Kosola, S., Mörö, S., Holopainen, E. Smartphone use and well-being of adolescent girls: a population-based study. Archives of Disease in Childhood 2024;109:576-581.

uhkauksille. Suomen poliisi kuvaa tuoreissa tilastoissaan[15] kuinka vuonna 2024 heille ilmoitettujen lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten määrä on kasvanut edellisvuodesta 40 %.

Someturvassa julkaisemme Someturvan vuosiraportin säännöllisesti, ja nyt tuoreessa raportissa[16] näkyy kuinka somen kautta lapsiin kohdistuvat rikokset saavat monia eri muotoja ja kuinka eri alustat altistavat lapsia rikoksille. Someturvalle ilmoitetuissa tapauksissa suurin osa tilanteista oli vuonna 2024 tapahtunut erityisesti koululaisten suosimassa Snapchatissa.

Älylaitteiden käytön korkeat tuntimäärät sekä rajoittamaton sovellusten käyttö altistaa lapsia rikoksille, joihin heidän on haastava saada apua. Lisäksi hyvin harva lapsi kertoo itselleen somessa tapahtuneesta rikoksesta tai vaikeasta tilanteesta aikuiselle.

Asenneilmapiirin muutos 2025

Yhteiskuntamme on tarkasti harkittava teknologialle annettavaa roolia ja sen velvollisuuksia yhteiskuntaa ja yksittäisiä kansalaisia kohtaan. Euroopan unionin keskeinen tehtävä on sääntelyllä rajoittaa somealustojen ihmisen psykologiaan hyväksikäyttäviä ominaisuuksia, mutta tällä hetkellä nähtäväksi jää kuinka hyvin se onnistuu vaikeassa tehtävässään. Paikallisesti Suomen osalta voimme toivoa, että EU:n sääntely saadaan toimivaksi mitä pikimmiten. Yksittäisenä valtiona Suomella on hyvin rajalliset keinot puuttua alustojen toimintaan ja sen takia huomio on kiinnitettävä siihen, miten yksilöiden ja yhteisöjen terveempää ja turvallisempaa somenkäyttöä voidaan tukea yhteiskunnan suunnalta – samalla kun odotamme laajempia EU:n toimenpiteitä somealustojen toiminnallisuuksien suitsimisessa.

Teknologiaa ja somea käsittävän asenneilmapiirin muutos on nyt kuitenkin tänä vuonna jo selkeästi nähtävissä. Perusopetuslain muutos[17], joka antaa kouluille mahdollisuuden rajata oppijoiden älylaitteiden käyttöä kouluissa on merkittävä askel kohti terveempää ja turvallisempaa teknologian käyttöä. Tämä kouluissa tulevana syksynä tapahtuva muutos tukee lisäksi suomalaisten vanhempien kasvatustyötä antaessaan selkeän signaalin siitä, että älylaitteiden käytöllä on tunnistettuja ja hallitsemattomia haittavaikutuksia. Sen sijaan, että kaikilla[18] suomalaisilla ekaluokkalaisilla olisi elokuussa kouluvuoden alkaessa älypuhelimet taskussaan, tulee asenneilmapiirin muutos näkymään mm. älypuhelimelle

[15] Yle 27.2.2025 https://yle.fi/a/74-20145667
[16] Someturvan vuosiraportti 2024. https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/files.someturva.fi/someturvan-vuosiraportti-2024.pdf?mc_cid=bb8da5fb58&mc_eid=9386c34e4e
[17] Opetus- ja kulttuuriministeriö 30.12.2024 https://okm.fi/-/puhelimien-ja-mobiililaitteiden-kayttoon-rajoituksia-kouluissa
[18] https://www.sttinfo.fi/tiedote/69944146/tutkimus-puhelimen-omistaminen-7-vuotiaiden-keskuudessa-ylsi-ensi-kertaa-100-prosenttiin-ja-oma-puhelin-yleistynyt-hurjasti-myos-56-vuotiailla?publisherId=1881

vaihtoehtoisten laitteiden hankintana ja älylaitteen hankkimisen viivyttelynä mahdollisimman pitkälle.

Keväällä 2025 Digirauha ry ajaa myös kansalaisaloitetta[19] lasten ja nuorten suojelemiseksi somessa. Aloitteen tarkoitus on esittää mm. suojaikärajaa lasten ja nuorten somen käyttöön ja velvoittaa teknologiayrityksiä muuttamaan toiminnallisuuksiaan vähemmän haitallisiksi. Kansalaisaloitteen perusteluihin on kerätty laajasti tutkimustietoa ja yhteiskuntamme riittämätöntä kykyä vastata somen myötä nousseisiin laaja-alaisiin ongelmiin.

Lasten, nuorten ja perheiden tukeminen

Perheiden nykyhetken ja tulevaisuuden kannalta on keskeistä yhteiskunnalta saatava tuki niin lasten hyvinvoinnin ja kasvatuksen tueksi kuin nuorten ja aikuistenkin arkea suojaamaan. Yksilöitä ei voi tällä hetkellä täysin vastuuttaa heitä koskevan ruutuajan rajoittamisesta, koska he eivät siihen uuden somen myötä kykene. Lisäksi vanhemmuuden tueksi kaivataan konkreettisia suosituksia ja avointa puhetta teknologian hyväksikäyttävästä nykytilasta.

Uuden somen kanssa on oltava varautuneita siihen, ettei ns. perinteisiä länsimaisia arvoja tulla kunnioittamaan, kun kilpailu entisestään alustojen välillä kovenee. Vaikean tilanteesta tekee se, että esimerkiksi nuorten käyttämiä alustoja todella käyttävät vain nuoret eivätkä kokeneet aikuiskäyttäjät näin ollen altistu alustojen uusimmille mekanismeille ja omalta osaltaan liputa näitä hyväksikäyttäviä ominaisuuksia viranomaisille. Tässä ajassa haasteellista on että viheliäisiin kehityskulkuihin päästään puuttumaan aivan liian myöhään – vasta kun ns. vahinko on jo tapahtunut.

Miten perheitä voidaan tukea?

1. Antamalla selkeät suositukset sopivista käyttömääristä ja käyttökohteista.
2. Listaamalla selkeästi eri-ikäisille käyttäjille aiheutuvat haittavaikutukset.
3. Valikoimalla huolella keskeiset digitaaliset opeteltavat taidot.
4. Täsmentämällä mitkä teknologiat ovat ns. välttämättömiä perheiden käytössä olevia teknologioita ja mitkä ovat rajoitettavia teknologioita.
5. Sivistämällä koko kansaa siitä, miten algoritminen vaikuttaminen näkyy heidän arjessaan.
6. Varmistamalla, että some- ja muita teknologia-alustoja velvoittava sääntely on täsmällistä ja oikea-aikaista.

[19] Kansalaislaoite lasten ja nuorten suojelemiseksi sosiaalisessa mediassa https://digirauha.fi/hallinta/wp-content/uploads/2025/01/KANSALAISALOITE-versio-13.11.2024.docx.pdf

---

Suomalaisina saamme olla teknologiasta innoissamme ja hyödyntää sen tuomia mahdollisuuksia kilpailukykymme sekä inhimillisen elämän osa-alueiden parantamiseksi. Keskeistä on tehdä ero “hyväksikäyttävän” teknologian ja hyvää tekevän teknologian välillä. Samaa teknologiaa voi käyttää molempiin tarkoitusperiin ja siksi onkin tärkeää selkiyttää sitä, mihin pyrkimyksiin teknologioita käytetään ja toisaalta tarkastella yksityiskohtaisesti sitä kenen agendaa mikäkin teknologia palvelee. Somealustojen omistussuhteiden muuttuminen, kuten Twitterin siirtyminen yksityiseen omistukseen Elon Muskille ja muuttuminen X:ksi, havainnollistaa hyvin myös sitä, ettei ole mahdollista tuudittautua yksittäisen alustan tai teknologian hyvyyteen vaan sitä on arvioitava säännöllisesti. Silloin kun algoritminen valta siirtyy arvaamattomalle omistajalle, on samalla siihen liittyvät uskomukset ja sitoumukset irtisanottava ja tarkasteltava kokonaisuus uudelleen.